

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

ชั้นชชนก คงเมือง*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม 5 ระดับ (Rating scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าที (Independent Sample t-test) และทดสอบการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกันต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงานมีความแตกต่างกัน โดยกลุ่มที่มีประสบการณ์มากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามากกว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์ น้อยกว่า 10 ปี

คำสำคัญ : 1) ความคิดเห็น 2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์

บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่อธิบายถึงความสำเร็จของประเทศ ประเทศใดพร้อมด้วยกำลังคนที่มีการศึกษาสูงย่อมหวังว่าสติปัญญา ความคิด และพลังทางสร้างสรรค์จากประชาชนเกิดขึ้นได้มาก กล่าวคือมีการปฏิรูปการศึกษาซึ่งถือว่าการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงทางการศึกษาไปสู่สิ่งที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้คนไทยที่มีคุณภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งเป็นคน ดี เก่ง มีความสุข

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

การพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพต้องอาศัยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมด้วยระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ คือต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เต็มศักยภาพ ประหยัด คุ่มค่า ลดขั้นตอนการบริหาร มีบุคลากรมืออาชีพ บริหารงบประมาณด้วยความโปร่งใสและใช้เทคโนโลยี สมัยใหม่เพื่อให้กระทรวงศึกษาธิการมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ จึงได้ปฏิรูปโครงสร้างและ ระบบบริหารใหม่ ส่วนกลางมีกรมวิชาการ กรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ ยุบรวมเป็นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการ ยุบสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอ และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ โดยแบ่งส่วนราชการใหม่ เป็นการ บริหารราชการ ส่วนกลางและการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 74)

การปฏิรูปการศึกษาจึงเป็นแนวทางแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ การปฏิรูปการศึกษามุ่งให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบในการจัดการศึกษา ได้แก่ ระบบบริหารจัดการหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยมุ่งหวังที่จะให้การศึกษาไทยมีคุณภาพมาตรฐานทัดเทียมกับ นานาประเทศ ซึ่งบุคลากรทุกฝ่ายทุกระดับ โดยเฉพาะสถานศึกษาจะต้องร่วมพัฒนาและจัดกระบวนการ เรียนรู้ที่สนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชน พร้อมทั้งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานสู่สากล บุคลากรที่มีความสำคัญยิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เพราะเป็นผู้ที่มี บทบาทสำคัญต้องเป็นผู้นำและประสานความร่วมมือกับทุกฝ่าย โดยเริ่มต้นด้วยการสร้างคนใน สถานศึกษาให้มีนิสัยแห่งคุณภาพซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายได้ สถานศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ผลิตและพัฒนากุศลกรเพื่อให้อสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 กำหนดว่า “ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุขมาตรา 8 กำหนดว่า การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับ ประชาชน (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้ เป็นไป อย่างต่อเนื่อง มาตรา 9 กำหนดว่าการจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลัก ดังนี้ (1) มีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ (2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่ การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบ ประกัน คุณภาพทุกระดับและประเภทการศึกษา (4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์และ บุคลากร ทางการศึกษา และการพัฒนาครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (5) ระดม ทรัพยากรจากแหล่งต่างๆมาใช้ในการจัดการศึกษา (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาน

ประกอบการ และสถาบัน สังคมอื่น” (กระทรวงศึกษาธิการ 2546: 5-6) ทั้งนี้เพื่อเตรียมคนให้พร้อมต่อ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทเป็นผู้นำการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดย มีหน้าที่จัดระบบแผนงาน ควบคุมการดำเนินงานและบริหารงานด้านต่างๆให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหาร โรงเรียนเป็นผู้นำที่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมาย มีหน้าที่บังคับบัญชาดูแลและบริหารงานภายใน โรงเรียน ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ผู้บริหารที่มีความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจของเพื่อนร่วมงานให้ ร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน แสดงว่าเป็นผู้มีภาวะผู้นำ ปราชญา กล้าพจัญ (2543, หน้า 16) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพนั้นไม่ว่าสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชน สถานศึกษา ขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ เป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีความรู้ความสามารถมีภาวะผู้นำ หากผู้บริหารซึ่งเป็นผู้นำ องค์กรขาดภาวะผู้นำแล้วเป็นเรื่องยากที่องค์กรนั้นจะประสบผลสำเร็จ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จะส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงและค่านิยมของสถานศึกษาโดยเฉพาะสังคมในปัจจุบันที่มีการติดต่อสื่อสาร ข้อมูลอย่างรวดเร็ว ดังนั้นประสิทธิภาพขององค์กรย่อมขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้บริหารว่าสามารถจูงใจให้ บุคคลในหน่วยงานปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพได้มากน้อยเพียงใดซึ่งถ้าผู้นำมีคุณภาพผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้ร่วมงานย่อมมีคุณภาพด้วย ผู้บริหารเป็นผู้นำโรงเรียนทำหน้าที่อำนวยความสะดวกจนคอยกระตุ้นและ ช่วยปรับปรุงมาตรฐานของครูในโรงเรียนให้สามารถปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยในฐานะเป็น ผู้นำของทางโรงเรียน ซึ่งมีหน้าที่บริหารโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารโรงเรียน ต้องแสดงบทบาทให้เหมาะสมกับตำแหน่งเพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนเกิดความศรัทธาและความพึงพอใจ ในการทำงาน ต้องคอยเสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการทำให้ครูเกิดความพึงพอใจในการทำงาน เพราะว่าเมื่อบุคลากรเกิดความพึงพอใจในการทำงานแล้ว ย่อมปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้นและ เสียสละเวลาให้กับการทำงานมากขึ้น ส่งผลให้การปฏิบัติงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มากยิ่งขึ้น

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความ คิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต บางกะปิ กรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าผลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการ ปรับปรุง และพัฒนาตนเองในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ส่งผล ต่อความพึงพอใจในการทำงานของครูและบุคลากรให้มีประสิทธิภาพในการบริหารงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร สถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศและ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

สมมติฐานการวิจัย

ครูผู้สอนที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2559 จำนวน 549 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา โดยมีขอบเขตของเนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน 2) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 3) ด้านภาวะผู้นำ 4) ด้านมนุษยสัมพันธ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 ข้อมูลเนื้อหาเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ซึ่งมี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน 2) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 3) ด้านภาวะผู้นำ 4) ด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. ข้อมูลตอนที่ 2 วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ วิเคราะห์โดยใช้ค่าที (Independent Sample t – test)
4. ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ใช้การวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) หากมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะเปรียบเทียบค่าคะแนนเป็นรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ (Sheffe's Post hoc Comparison)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของครู
2. เป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการบริหารมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 100 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระหว่าง 10 – 20 ปี มากที่สุด รองลงมาได้แก่ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 20 ปี และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี ตามลำดับ
2. ครูมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน
4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงานมีความแตกต่างกัน โดยกลุ่มที่มีประสบการณ์มากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามากกว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์ น้อยกว่า 10 ปี

การอภิปรายผล

1. ครุมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นในด้านมนุษยสัมพันธ์ มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน และด้านภาวะผู้นำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สายยนต์ ดาบพิมพ์ศรี (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียน ศูนย์อำนวยการเครือข่ายกุศบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เอกสิงห์ ปากแก้ว (2558) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นจากมากไปหาน้อย คือด้านความสามารถในการบริหาร ด้านความเป็นผู้นำ และด้านบุคลิกภาพ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อยที่สุดคือด้านความรู้ทางวิชาการ ยิ่งไปกว่านั้นยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ถาวร โสมณวัฒน์ (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของ บุคลากรครูวิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของบุคลากรครูวิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรครูวิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี ให้ความสำคัญในเรื่องของบุคลิกภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเสมือนตัวแทนหรือสัญลักษณ์ของสถานศึกษา จึงต้องมีบุคลิกภาพที่ดีไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแต่งกาย ความคล่องแคล่วในการทำงาน กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมมีความสุขรอบรอบมีความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นคนตรงไปตรงมา และเป็นผู้บริหารงานแบบประชาธิปไตย

1.1 ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหาร โดยภาพรวม และรายข้อ พบว่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีภูมิรู้ ภูมิธรรม และภูมิฐาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เต็มศิริ ทิพย์จันทา (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนใน โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต ด้านความรู้

ความสามารถ ผู้บริหารมีความสามารถในการพัฒนาตนเองให้ทันต่อเหตุการณ์เสมอทั้งความรู้ และ ข่าวสารต่างๆ อยู่ในระดับมากทุกข้อ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จินดา พุ่มสกุล (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 พบว่าคุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารและครู ด้านทักษะความรู้ความสามารถ โดยภาพรวมและทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียง 3 ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) มีความเข้าใจกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผนที่เกี่ยวข้อง กับการปฏิบัติงาน 2) มีความรู้ใน สถานการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี และ 3) มีความเฉลียวฉลาดและปฏิภาณ ไหวพริบ ส่วนค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ มีประสบการณ์ความสามารถ ความรอบคอบ

1.2 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยภาพรวม และรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อาคม คล้ายกองนา (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของ ผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานมีความคิดเห็น ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ ในระดับมาก เรียงลำดับค่าจากมากไปหาน้อย คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการ วางแผน และด้านการจัดองค์กร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทรงสวัสดิ์ แสงมณี (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความต้องการของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางขุนเทียน ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความต้องการของครูสังกัด กรุงเทพมหานคร เขตบางขุนเทียน ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านคุณธรรมอยู่ใน ระดับมากที่สุดเมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากลงมาหาน้อย ได้แก่ ด้านคุณธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้าน ความสามารถในการบริหาร ด้านภาวะผู้นำ และด้านวิชาการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษายึดระบบคุณธรรมในการบริหารงานมีความสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบมี ความซื่อสัตย์ยุติธรรม

1.3 ด้านภาวะผู้นำ โดยภาพรวม และรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร มีความ คิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่าครูผู้สอนเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถสูงใจ ใ้หนักลากรในโรงเรียนปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรพิมล นิยมพันธุ์ (2550) ได้ทำ การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการเป็นผู้นำ ด้านการจัดระบบ ด้านการเป็นผู้นำในการพัฒนาตนเองเชิงบริหาร และด้านการเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วนิตา พิพัฒน์วัฒนะกุล (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาคุณลักษณะผู้นำและประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีของครูจังหวัดอุทัยธานี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดอุทัยธานีมีประสิทธิผลภาวะผู้นำตามทฤษฎีของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีประสิทธิผลภาวะผู้นำด้านการรับรู้และการยอมรับสูงสุด ได้แก่ ผู้ได้บังคับบัญชาและบุคคลทั่วไปให้ความเคารพยกย่อง ชื่นชม และมีทัศนคติที่ดีต่อตัวผู้บริหารรองลงมาคือ มีประสิทธิผลภาวะผู้นำด้านความพึงพอใจสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีไม่ถือตัวให้ความสนิทสนมและเป็นกันเองกับเพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา และมีประสิทธิผลภาวะผู้นำด้านการบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ยิ่งไปกว่านั้นยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัชรภรณ์ จิวชาน (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูอำเภอบางละมุง กลุ่ม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูอำเภอบางละมุง กลุ่ม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านความเป็นผู้นำ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยภาพรวม และรายชื่อ พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัคราธร สังมณีโชติ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์อันดีในการร่วมงานกับผู้อื่นเพราะมนุษยสัมพันธ์จะช่วยให้งานในองค์กรบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพการใช้คนหลายๆคนทำงานย่อมต่างความคิด ต่างจิต ต่างใจ ต่างเหตุผลแต่ถ้าเรามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ความคิดที่แตกต่างก็จะไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกไม่เป็นศัตรูกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สุธีรา สุริยะวงศ์ (ม.ป.ป, หน้า 9) ได้กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ อันดีกับบุคลากร การครองใจคนเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงาน และที่เป็นศาสตร์เพราะว่าเป็นวิทยาการที่ต้องอาศัยศาสตร์อื่นๆ เช่น สังคมวิทยา จิตวิทยา ศาสนวิทยา ปรัชญา และศาสตร์อื่นๆ ซึ่งต้องมีกฎเกณฑ์ ทฤษฎี และวิธีการที่พึงเชื่อถือได้ และสามารถจัดให้มีการศึกษาค้นคว้าหาความจริงอย่างมีระเบียบและระบบ มนุษยสัมพันธ์ที่เป็นศิลป์ มุ่งเน้นถึงวิธีการต่อบุคคล ซึ่งเป็นเรื่องที่จะ

หากเกณฑ์ ปฏิบัติที่ถูกต้องตามตัวไม่ได้ ขึ้นอยู่กับตัวบุคคล เวลา สถานการณ์ และสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมอื่นๆ ผู้ที่ประสงค์จะมีลักษณะของมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจำเป็นต้องฝึกฝนตนเองให้มั่นใจ หมั่นศึกษาหาความรู้ในวิทยาการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสังคมมนุษย์ เช่น จะต้องเป็นนักสังเกต เพื่อนำมาปฏิบัติจริงจนเกิดความชำนาญในการปฏิบัติตน ให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรสวรรค์ สุรพรสดีตกุล (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานคุรุสภา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานคุรุสภา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 1 เปรียบเทียบตามเพศ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทะวอน อุ่นจิต (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาแขวงสาละวัน สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า เปรียบเทียบความคิดเห็นผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านทักษะความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ครูมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยอาจเนื่องมาจากครูที่มีประสบการณ์มากมีความใกล้ชิดและเข้าใจหลักการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อยที่มองผู้บริหารว่ามีความรู้ความสามารถในการบริหารงานต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร (2552) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฮาพิช จานูร์รักษ์ (2558) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดพัทลุง พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุงที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการอบรมพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้กับผู้บริหารสถานศึกษายิ่งขึ้น
2. ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาโดยพิจารณาการใช้เกณฑ์อย่างหนึ่งในการคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาเข้าสู่ตำแหน่ง
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาปรับปรุงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของตนเองให้ดียิ่งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กิติมา ปรีดีดิถก. (2539). ทฤษฎีการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : ธารนิการพิมพ์.

จินดา พุ่มสกุล. (2555). คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3.

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

จันทะวอน อุ่ณจิต. (2552). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี.

เต็มศิริ ทิพย์จันทา. (2553). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน
กรณีศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ถาวร โสมนวัฒน์. (2555). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของบุคลากรครู
วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยปทุมธานี.

ทรงสวัสดิ์ แสงมณี. (2553). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความต้องการของครู
สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางขุนเทียน. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาบริหารการศึกษา.
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

บรรพต พันธุ์หินทอง. (2547). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตาม
ทัศนะครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต.

ปราชญา กล้าผจญ. (2543). หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ปราชญา กล้าผจญและสมศักดิ์ คงเที่ยง. (2542). หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พรสวรรค์ สุรพรสถิตกุล.(2553). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานครูสภาตามความคิดเห็นของครู** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ไพโรจน์ สิงห์คำ.(2542). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน** สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย.รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต.

เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประชูร.(2552). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ.(2547).**ภาวะผู้นำและจริยธรรมสำหรับผู้บริหารการศึกษา.**กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มิตรภาพ.

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิและคณะ.(2549).**การศึกษาอิสระ.**กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

มนเทียร ม่วงศรีภักดิ์.(2535).**คุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครู** สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก.วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.

เรียม ศรีทอง.(2540).**มนุษยสัมพันธ์.**กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ประสานมิตรจำกัด.

วิลาวณิชย์ โชติเบจมาภรณ์.(2538).**หลักธรรมสำหรับผู้บริหาร.**กรุงเทพมหานคร : เอ็กเปอร์เน็จจำกัด.

สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.(2546).**รายงานเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา.**

กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

สายยนต์ ดาบพิมพ์ศรี.(2555).**ความคิดเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน** ศูนย์อำนวยการเครือข่ายคุศบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. ปรินญาณิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

สมบูรณ์ สุริยวงศ์และคณะ.(2548).**วิจัยและสถิติทางการศึกษา.**กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

สมพร สุทัศน์ย์,ม.ร.ว. (2542).**มนุษยสัมพันธ์กับนักบริหาร.**กรุงเทพมหานคร :

บริษัทเเอลไต่การพิมพ์.

สมยศ นาวิการ.(2540).**การบริหาร.**กรุงเทพมหานคร : บริษัทธรรมสารจำกัด

สุธีรา สุริยวงศ์.(ม.ป.ป.).มนุษย์สัมพันธ์สำหรับผู้บริหารการศึกษา.กรุงเทพมหานคร :

บริษัทมิตรภาพการพิมพ์และสตีลดิโอจำกัด.

สุเมธ แสงนิมมวล.(2540).ผู้บริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา.กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.

อาคม คล้ายกองนา. (2550). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

อัคราธร สังมณี โชติ. (2550). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อัญชลี โพธิ์ทอง.(2544).หลักการบริหารมนุษย์สัมพันธ์.กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เอกสิทธิ์ ปากแก้ว.(2558).คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี เขต 4.ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต.

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนครราชสีมา.

ฮาฟิซ ข่านุรักษ์.(2558).คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดพัทลุง.วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญา

ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.